

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Elena Covalenco, Ion Guzun, Iurie Diaconu

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 februarie 2018, în cauza penală în privința lui

Ceban Dmitrii Xxxx,

născut la xxx, originar și domiciliat în s.Xxx, r-nul Xxx

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 27.07.2017- până la 27.12.2017; (instanța de fond);

2. de la 21.01.2018- până la 21.02.2018; (instanța de apel);

3. de la 21.04.2018- până la 24.07.2018; (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 27 decembrie 2017, examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Ceban D. a fost condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, la 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 85 Cod penal, pentru cumul de sentințe la pedeapsa stabilită i-a fost adăugată partea neexecutată a pedepsei numite prin sentința Judecătoriei Glodeni din 16 februarie 2015, definitiv fiindu-i stabilită pedeapsa 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 40 zile.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an.

Solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor pentru efectuarea expertizei în sumă de 328 lei a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Ceban D. fiind

privat prin sentința Judecătorei Glodeni din 16 februarie 2015 de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, la 14 mai 2017 ora 20³⁰, conducând motocicleta de model „Xxx” fără numere de înmatriculare pe str. Xxx, r-nul Xxx, a fost stopat de inspectorul companiei nr. 2 Bălți al INP „Nord” unde în cadrul verificării actelor a apărut o bănuială rezonabilă precum că Ceban D. conduce mijlocul de transport în stare de ebrietate din care motiv a fost supus testării alcoscopice și examinării medicale.

Astfel, conform procesului-verbal nr. 137 din 14.05.2017 în urma testării alcoscopice cu aparatul „Alcotest 3000” s-a stabilit concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat 0,95 mg/l, iar conform raportului de expertiză nr. 129–D din 12.06.2017 s-a stabilit că la momentul examinării (14.05.2017) Ceban D. se afla în stare de ebrietate alcoolică, concentrația alcoolului în aerul expirat, conform tichetului DRAGER era de 1,10 mg/l, ceea ce potrivit art. 134¹² alin. (3) Cod penal, reprezintă stare de ebrietate cu grad avansat.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care, invocând blândețea pedepsei, a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a lui Ceban D. conform învinuirii formulate prin rechizitoriu la 6 luni închisoare. În baza art. 85 alin. (2) Cod penal, prin cumul total, a adăuga partea neexecutată a pedepsei stabilite lui Ceban D. prin sentința Judecătorei Glodeni din 26.02.2015, definitiv să-i fie numită pedeapsa închisorii pe un termen de 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În argumentarea apelului s-a invocat că, instanța de fond greșit a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin stabilirea unei pedepse cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nefiind luate în calcul toate circumstanțele cauzei, precum și caracterul acțiunilor infracționale ale inculpatului exprimate prin încălcarea sistematică a prevederilor RCR, fapt ce constituie un pericol social sporit pentru participanții la traficul rutier.

Instanța de fond în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (2) Cod penal urma să stabilească pedeapsa complementară deplină sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 februarie 2018, apelul declarat a fost respins ca nefondat și menținută hotărârea contestată.

5. Colegiul penal a statuat că instanța de fond a dat o apreciere corectă

probelor și circumstanțelor cauzei, apreciind probele din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Totodată, instanța de apel a conchis că la stabilirea pedepsei inculpatului prima instanță conducându-se de prevederile art. 75 Cod penal, corect a individualizat pedeapsa și just ținând cont de faptul că inculpatul a recunoscut vina, s-a căit de cele comise, are la întreținere 2 copii minori, a aplicat prevederile art. 90 Cod penal.

Colegiul a concluzionat, că în asemenea circumstanțe este neîntemeiată solicitarea procurorului referitor la stabilirea celei mai aspre pedepse sub formă de închisoare cu executare reală, când sancțiunea articolului în baza căreia acesta a fost condamnat prevede pedepse mai blânde sub formă de amendă sau muncă neremunerată.

Totodată, instanța de apel a indicat, că prin sentința din 19.02.2015 în baza art.264¹ al.(1) Cod penal, lui Ceban D. i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, în termenul de executare a pedepsei complimentare acesta din nou cu intenție a comis o infracțiune ușoară, iar instanța de fond corect a cumulat pedeapsa neexecutată stabilită prin sentința anterioară conform prevederilor art.85 Cod penal.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, cu recurs ordinar a contestat-o acuzatorul de stat, care, invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În argumentarea soluției solicitate recurentul a invocat următoarele:

- instanțele de fond la stabilirea pedepsei nu au ținut cont de circumstanțele reale și personale stabilite în privința inculpatului, nu au luat în considerație faptul că acesta este condamnat a treia oară pentru același tip de infracțiune;

- pedeapsa stabilită cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal nu va duce la reeducarea și resocializarea inculpatului;

- pedeapsa stabilită nu va atinge scopul prevăzut la art. 61 Cod penal;

7. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând

recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Reieșind din textul recursului declarat Colegiul reține, că autorul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui Ceban D., și critică decizia instanței de apel doar în partea individualizării greșite a pedepsei stabilite nefiind de acord cu menținerea soluției instanței de fond prin care în privința inculpatului au fost aplicate prevederile art. 90 Cod penal, care reglementează suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare stabilite pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție.

Analizând hotărârile judecătorești atacate sub aspectul menționat, în raport cu circumstanțele cauzei, în prezenta speță, Colegiul penal consideră că, soluțiile instanțelor de fond în latura stabilirii modului de executare a pedepsei aplicate în privința lui Ceban D. sunt neîntemeiate, la adoptarea cărora nu s-a ținut cont în deplină măsură de norma art. 75 Cod penal, ce prevede că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs relevă că, prin criteriile generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care sunt obligate să se conducă instanțele de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Instanțelor de judecată, legea penală le acordă o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării pedepsei penale, luând în considerație caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținând cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, Colegiul menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia a

fost condamnată, iar după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente, însă *instanțele sunt obligate să-și argumenteze concluziile la acest capitol.*

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Reieșind din sensul legislației în vigoare cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale, la examinarea cauzelor penale în ordine de recurs este necesar de verificat minuțios respectarea de către instanțele ierarhic inferioare a cerințelor legii la aplicarea pedepselor.

În cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplină libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului.

La acest capitol Colegiul lărgit reține, că din cuprinsul hotărârilor judecătorești, rezultă că pe lângă circumstanțele atenuante, recunoașterea vinei, căința sinceră, de către instanța de fond a fost reținută ca circumstanță agravantă *„săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune similară”*, și deci, în asemenea circumstanțe, pripit s-a ajuns la concluzia privind posibilitatea de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal.

Colegiul menționează că aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei este o măsură de politică penală bazată pe încrederea în posibilitatea reeducării condamnatului pe durata suspendării pedepsei.

Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de probă.

Altfel spus, executarea pedepsei devine condiționată de conduita condamnatului, iar în caz de nerespectare a condițiilor, ea poate fi revocată.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanța de judecată, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Astfel, urmează a fi delimitată noțiunea de individualizare a pedepsei de cea de individualizare a executării pedepsei.

În această ordine de idei, suspendarea condiționată a executării pedepsei se dovedește a fi o problemă privind executarea pedepsei, dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea acesteia.

Condițiile pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei sunt prevăzute în art. 90 Cod penal, care se împart în condiții obiective și subiective, primele referindu-se la condamnare, iar celelalte la persoana condamnatului. Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării instituției, acordarea ei rămânând la opinia instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

Din materialele cauzei, instanța de recurs reține că, deși au fost îndeplinite cerințele de iure ale instituției suspendării executării pedepsei, instanțele de fond urmau să efectueze o analiză completă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportarea sa în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii.

Astfel, stările de fapt, dar și circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea, pun în vizorul Colegiului penal lărgit incorectitudinea aplicării suspendării executării pedepsei. La acest capitol se reține, că deși infracțiunea săvârșită de inculpat se clasifică potrivit alin. (2) art. 16 Cod penal, ca una ușoară, nu poate fi neglijat faptul că Ceban D. nu este la prima abatere de la lege, anterior acesta a fost condamnat *de 2 ori, pentru infracțiuni similare* (f.d.51-54), fiindu-i aplicată de către instanțele de judecată pedepse alternative – amenda și muncă neremunerată în folosul comunității, pedepse care, însă, nu

și-au atins scopul, prin urmare, concluziile instanțelor de fond referitor la faptul că corectarea și reeducarea inculpatului poate avea loc fără ca acesta să fie izolat de societate sunt eronate.

În consecință, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarat de acuzatorul de stat și constată că concluzia instanțelor de fond, precum că corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal, este una greșită și neîntemeiată, din care considerente o va exclude, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația inculpatului, în raport cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, deoarece nu s-a efectuat o altă reîncadrare a faptei în sensul agravării și nici nu s-a dat o altă individualizare a termenului pedepsei stabilite în același sens.

Ca agravare a situației inculpatului se subînțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt alineat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă, situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Generalizând cele menționate mai sus, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul declarat de acuzatorul de stat urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârilor judecătorești, în partea ce ține de punerea în executare a pedepsei, cu excluderea aplicării art. 90 Cod penal.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian, casează parțial sentința Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 27 decembrie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 21 februarie 2018, în latura penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre conform căreia exclude aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Ceban Dmitrii se consideră condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, la 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 40 zile.

Termenul de executare a pedepsei lui *Ceban Dmitrii* urmează a fi calculat din momentul reținerii.

În rest, dispozițiile hotărârilor contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 august 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecătorii

Constantin Alerguș

Elena Covalenco

Ion Guzun

Iurie Diaconu